

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Sloterpark (bad), Amsterdam

In het kader van de Flora- en faunawet

DEFINITIEF

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	A. Clements
In opdracht van	Loveland Events B.V.
Naam opdrachtgever	D. van den Dijssel
Rapportnummer	RA14136-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	15 juni 2015
Aantal pagina's	31
Collegiale toets	B.J.C. De Rooy
Wijze van citeren	A. Clements, 2014. Ecologische quickscan Sloterpark (bad), Amsterdam. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA14136-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2 Wet- en regelgeving	9
2.1 Flora- en faunawet	9
2.2 Bescherming van gebieden	11
3 Werkwijze	13
4 Omschrijving plangebied	15
5 Resultaten	17
5.1 Vaatplanten	17
5.2 Zoogdieren	17
5.3 Vogels	18
5.4 Amfibieën en vissen	19
5.5 Reptielen	19
5.6 Libellen en dagvlinders	19
5.7 Overige ongewervelden	19
6 Ingreep	21
7 Toetsing aan de Flora- en faunawet	23
7.1 Vaatplanten, amfibieën, vissen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden	23
7.2 Reptielen	23
7.3 Zoogdieren	23
7.4 Vogels	24
8 Conclusies en aanbevelingen	25
8.1 Samenvatting	25
9 Bronnen	27
9.1 Literatuur	27
9.2 Websites	27
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied	29
Bijlage 2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	31

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om in plangebied Sloterpark (bad), Amsterdam op zaterdag 9 augustus een muziekfestival te organiseren.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het plangebied.

1.2 Doel

Door middel van deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke, middels de Flora- en faunawet beschermde flora en fauna komen (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna ondervinden van de ingreep?
- Houdt, gelet op de mogelijke negatieve effecten, het uitvoeren van de ingreep een overtreding van de Flora- en faunawet in?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader, de Flora- en faunawet, toegelicht. In hoofdstuk 3 worden werkwijze en inspanning beschreven, terwijl in hoofdstuk 4 een beschrijving van het plangebied volgt. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora- en faunainventarisatie gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 6 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de (potentiële) flora en fauna en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 7). In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2 Wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttrenten of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking

getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn

door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaats;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde nestlocaties terug. De voorwaarden waaraan deze nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer ook dat niet mogelijk blijkt dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>

2.2 Bescherming van gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland zijn de bescherming van natuurgebieden en de daarin voorkomende

natuurwaarden geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Onder deze wetgeving vallen zowel de Natura 2000-gebieden als de Beschermden Natuurmonumenten. Natura 2000-gebieden zijn gebieden welke aangewezen zijn op grond van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn of beide. Zowel Natura 2000-gebieden als Beschermden Natuurmonumenten zijn geselecteerd en als te beschermen gebieden aangewezen op grond van in deze gebieden voorkomende bijzondere natuurwaarden. Deze natuurwaarden mogen niet worden aangetast. De Provincie is het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998. Voor meer informatie over de Natuurbeschermingswet 1998 en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/bescherming-in-natuurgebieden>).

Nationaal Natuurnetwerk

Het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden welke zijn aangewezen teneinde ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het Nationaal Natuurnetwerk mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het Nationaal Natuurnetwerk en is daartoe het Bevoegd Gezag. Voor meer informatie over het Nationaal Natuurnetwerk en het toetsingskader wordt verwezen naar de website van de Rijksoverheid (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur/ecologische-hoofdstructuur>).

3 Werkwijze

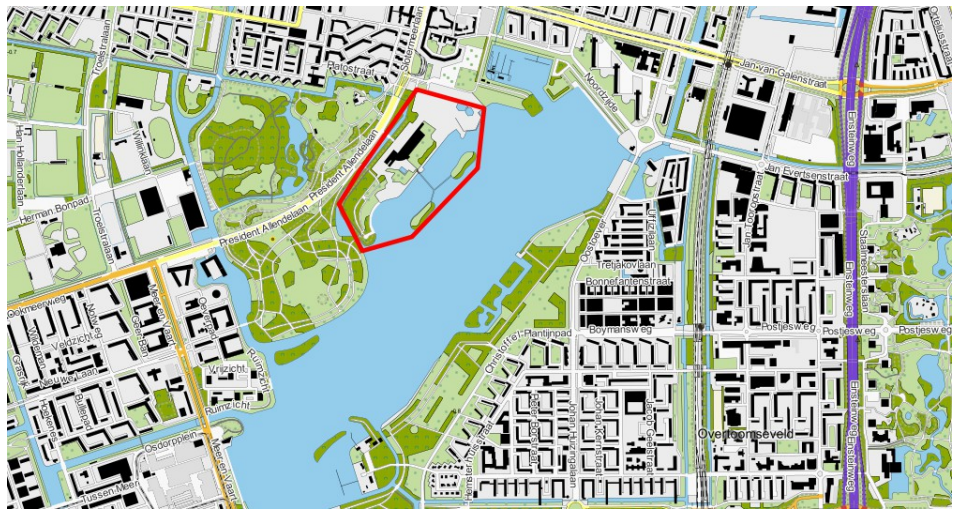
De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op vrijdag 25 april 2014 werd plangebied Sloterpark (bad), Amsterdam door A. Clements bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnterpreteerd. Tevens zijn van de aanwezige gebouwen alle toegankelijke ruimtes geïnspecteerd, waarbij gebruik werd gemaakt van de volgende instrumenten:
 - verrekijker
 - zaklamp
2. Door middel van literatuuronderzoek werd onderzocht welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij werd gebruik gemaakt van de database Quickscaanhulp.nl, aangevuld met gegevens uit relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites. Daarnaast werd de ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden onderzocht.
3. Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek werd op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
4. In samenspraak met de opdrachtgever werd de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
5. Op grond van de beschreven ingreep werd een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies.
6. Vervolgens werden de mogelijke negatieve effecten getoetst aan de Flora- en faunawet.
7. Ten slotte werd bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is.

4 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in Sloterpark (bad), Amsterdam in de provincie Noord-Holland. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan alle zijden omgeven door het recreatiegebied het Sloterpark. Het plangebied wordt intensief gebruikt voor recreatie (picknicken, zwemmen, wandelgebied).

Figuur 1. Ligging van het plangebied met de begrenzing in rood aangegeven. © Publieke Dienstverlening Op de Kaart, 2014

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- recreatieweiden met intensieve recreatie;
- grote bomen zonder holtes;
- twee eilanden die aan het vaste land zijn verbonden door een voetbrug;
- steile oever met houten oeverbescherming.

Afstand tot beschermde gebieden

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Markermeer en IJmeer'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 10,8 km van het plangebied.

Het plangebied ligt in het Nationaal Natuurnetwerk.

5 Resultaten

Op basis van de aanwezige ecotopen en ruimtelijke structuren is een inschatting gemaakt van beschermde flora en fauna welke mogelijk in het plangebied voorkomt. Aangezien onderhavige activiteit in de categorie ruimtelijke ordening valt, wordt in dit hoofdstuk van soorten uit Tabel 2 en 3 een beoordeling gemaakt.

5.1 Vaatplanten

Gezien de voedselrijke omstandigheden worden geen beschermde vaatplanten verwacht. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde vaatplanten aangetroffen.

5.2 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

De verspreiding van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*), veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) en eikelmuis (*Elomys quercinus*) ligt buiten het plangebied (respectievelijk in Zuid-Limburg en de Achterhoek, Twente en Zeeuws-Vlaanderen en in Zuid-Limburg) (Broekhuizen et al., 1992, Regelink & Bosch, 2007). Voor noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte kruidenrijke vegetatie behoeft, waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren.

Door de korte duur van het evenement is de gunstige staat van instandhouding van de algemenere beschermde zoogdieren niet in het geding. Derhalve kan worden gesteld dat er geen beschermde, grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied voor zullen komen of dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een groot aantal soorten vleermuizen. Gezien het geringe oppervlak van het gebied is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft. Lijnvormige elementen zijn niet aanwezig, waarmee vliegroutes van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. De holtes in de bomen zijn ongeschikt als verblijfplaats doordat ze niet naar boven toe zijn ingerot. In Tabel 1 is weergegeven welke combinatie van soorten en functies mogelijk voorkomt.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis						X
Ruige dwergvleermuis						X
Rosse vleermuis						X
Laatvlieger						X
Gewone grootoorvleermuis						X
Watervleermuis						X
Meervleermuis						X
Baardvleermuis						X

Marterachtigen

Er zijn geen sporen van marterachtigen aangetroffen. Het is dan ook uitgesloten dat het plangebied dient als verblijfplaats of essentieel foerageergebied voor das (*Meles meles*), steenmarter (*Martes foina*) of boommarter (*Martes martes*).

Eekhoorn

In het plangebied zijn geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) aangetroffen. De kans is derhalve redelijkerwijs uitgesloten dat deze soort in het plangebied aanwezig is.

5.3 Vogels

Vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Wel is de omgeving van het plangebied geschikt als broedplaats voor bosuil (*Strix aluco*).

Tevens kunnen in de singel bijvoorbeeld houtduiven (*Columba palumbus*) en merels (*Turdus merula*) broeden. Er is tijdens het onderzoek in het plangebied een nest van een duif aangetroffen in de singel (zie Afbeelding 3). De ligweide en de oever is

ongeschikt als broedgebied door de steile rand en intensieve recreatie.

5.4 Amfibieën en vissen

Het plangebied is ongeschikt voor voortplanting van amfibieën en vissen. In de directe omgeving is geschikt voortplantingswater aanwezig. De aanwezigheid van de rugstreeppad (*Bufo calamita*) is niet te verwachten. Enerzijds door de hoge recreatiedruk, anderzijds doordat de soort in dit deel van Amsterdam de afgelopen jaren niet is waargenomen (bron: www.waarneming.nl). De omgeving van het plangebied is geschikt als overwinteringsplaats voor amfibieën door de aanwezigheid van op de bodem liggende dikke stukken dood hout.

5.5 Reptielen

Het plangebied is ongeschikt voor beschermde soorten reptielen. Het plangebied ligt tevens ver van de bekende verspreiding van de ringslang (*Natrix natrix*). Er zijn geen voortplantings- en/of overwinteringsmogelijkheden aanwezig.

5.6 Libellen en dagvlinders

Gezien het ontbreken van voor libellen en dagvlinders aantrekkelijke habitats in het plangebied (voedselarm water en geschikte vegetatie) kan het voorkomen van beschermde libellen en dagvlinders redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.7 Overige ongewervelden

Gezien het ontbreken van voor overige ongewervelden aantrekkelijke habitats in het plangebied (oude eiken, voedselarm water) kan het voorkomen van beschermde overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

6 Ingrep

De ingrep bestaat uit een muziekfestival op zaterdag 9 augustus 2014. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de activiteiten in het plangebied.

7 Toetsing aan de Flora- en faunawet

Op basis van de resultaten van deze quickscan en de te verwachten effecten van de ingreep is een toetsing aan de Flora- en faunawet uitgevoerd. Hierdoor is duidelijk geworden voor welke soorten mogelijk een negatief effect optreedt en of hiervoor aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist is.

7.1 Vaatplanten, amfibieën, vissen, libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit Tabel 2 en 3 van de Flora- en Faunawet redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarnaast is de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten uit Tabel 1 van de Flora- en Faunawet niet in het geding. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep zal voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

7.2 Reptielen

Uit de resultaten blijkt dat het plangebied ongeschikt is voor reptielen. Tevens ligt het plangebied buiten de bekende verspreiding van de ringslang. Daarmee is een negatief effect op deze soort redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep zal voor deze soortgroep dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

7.3 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren, marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat het voorkomen van beschermde soorten uit Tabel 2 en 3 van de Flora en Faunawet uit deze soortgroepen redelijkerwijs uitgesloten kan worden. Daarnaast is de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet niet in het geding. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep zal voor deze soortgroepen dan ook geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn. Hoewel er gedurende het festival met licht wordt gewerkt, zal dit het essentiële foerageergebied niet aantasten mits de lichten na sluitingstijd direct worden gedoofd.

Van 22:45-23:00 zal er bij de fire stage vuurwerk worden afgestoken. Aangezien het evenement in augustus plaatsvindt, en het kraamseizoen dan afgelopen is, zijn de effecten op vleermuizen verwaarloosbaar. In het paarseizoen zijn vleermuizen

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis						X
Ruige dwergvleermuis						X
Rosse vleermuis						X
Laatvlieger						X
Gewone grootoorvleermuis						X
Watervleermuis						X
Meervleermuis						X
Baardvleermuis						X
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

Vogels met vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn mogelijk in de directe omgeving van het plangebied aanwezig, maar niet in het plangebied zelf. De directe omgeving is geschikt voor bosuil. De ingreep zal echter geen effect hebben op de bosuil door de reeds aanwezige verstoring door recreatie en doordat het evenement grotendeels overdag plaatsvindt en van beperkte duur is.

Het is mogelijk dat zich in het park direct aan de westelijke recreatieweide broedvogels bevinden. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, dient het plangebied voorafgaand aan het evenement één keer gecontroleerd te worden door een ecoloog op in het plangebied broedende vogels. Deze controle dient een week voorafgaand aan het evenement plaats te vinden. Wanneer zich broedvogels vestigen, dienen er passende maatregelen getroffen te worden om eventuele overlast tot een minimum te beperken.

8 Conclusies en aanbevelingen

Uit de toetsing aan de Flora- en faunawet blijkt dat bij uitvoering van de ingreep alleen negatieve effecten te verwachten zijn op:

- vleermuizen
- vogels (algemene soorten, geen jaarrond beschermde soorten)

Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum, maar normaal gesproken loopt deze voor de meeste vogelsoorten van ca. 15 maart tot ca. 15 juli. Alhoewel het evenement later wordt gehouden dan 15 juli is het verstandig om te controleren op de aanwezigheid van broedende vogels.

8.1 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op basis van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Flora- en faunawet zal worden verhinderd. Hiervoor dient wel rekening gehouden te worden met de mitigerende maatregelen zoals hieronder beschreven. Wanneer men zich aan deze maatregelen houdt, zal de ingreep geen overtreding van de Flora- en faunawet inhouden.

De maatregelen houden voor vleermuizen in dat:

- eventueel gebruik van licht beperkt dient te worden tot een minimum. De lichtmasten mogen niet hoger dan 4 meter zijn en moeten naar beneden gericht worden. Het licht dient direct na sluitingstijd gedoofd te worden;
- Laserlampen tijdens de vuurwerkshow dienen van de bomen af gericht te worden.
- Het afsteken van vuurwerk vanaf het water heeft grote voorkeur boven het afsteken van vuurwerk vanaf een van de eilandjes.

De maatregelen houden voor broedvogels in dat:

- in het broedseizoen voorafgaande aan het evenement éénmaal gecontroleerd moet worden op eventuele nieuwe vestiging van broedende vogels. Indien zich broedende vogels ter plaatse gevestigd hebben, dienen er passende maatregelen getroffen te worden. Deze controle en inschatting moet gemaakt worden door een ecoloog.

9 Bronnen

9.1 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Rapport, Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (15-06-2015)].

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.

9.2 Websites

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Figuur 1. Een van de twee eilanden. In de bomen en struiken kunnen vogels broeden.

Figuur 2. Gazon en bomen achter het zwembad. De eventuele holtes in de bomen zijn ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Bijlage 2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespendif (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Meer informatie over deze lijst en de bescherming van nestplaatsen van vogels door de Flora- en faunawet is te vinden op de website van het ministerie van EZ.

Natuuronderzoek Mystic Garden 2015

17 juni 2015

Concept

Kenmerk R001-1230667AIH-V01

Verantwoording

Titel	Natuuronderzoek Mystic Garden 2015
Opdrachtgever	Faul Productions Holding B.V.
Projectleider	M. Aragon van den Broeke MSc
Auteur(s)	A.J.A. van Hooff en B. van Dam
Uitvoering veldwerk	B. van Dam
Projectnummer	1230667
Aantal pagina's	23 (exclusief bijlagen)
Datum	17 juni 2015
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Zekeringstraat 43 g
Postbus 20748
1001 NS Amsterdam
Telefoon +31 20 60 63 22 2
Fax +31 20 68 48 92 1

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom.

De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Concept

Kenmerk R001-1230667AIH-V01

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding en doel	8
1.2 Natuurwetgeving	8
1.3 Methode	9
2 Locatie en activiteit	10
2.1 Beschrijving plangebied	10
2.2 Beoogde activiteiten	11
3 Aanwezige soorten	12
3.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?	12
3.2 Voorkomende beschermde soorten	12
3.2.1 Flora	12
3.2.2 Zoogdieren	12
3.2.3 Vleermuizen	13
3.2.4 Vogels	13
3.2.5 Amfibieën en reptielen	14
3.2.6 Vissen	14
3.2.7 Ongewervelden	15
4 Toetsing	16
4.1 Relevante soorten	16
4.2 Effecten vogels	16
4.3 Effecten vleermuizen	18
4.3.1 Effecten door geluid	18
4.3.2 Effecten door licht	19
4.3.3 Overige effecten	19
4.3.4 Conclusie vleermuizen	19
5 Conclusies	20
6 Literatuur	21

Concept

Kenmerk R001-1230667AIH-V01

Bijlage(n)

- 1 Veldbezoek 16 juni 2015
- 2 Monitoring lepelaar tijdens Color Run 23 mei 2015 (door Eco-niche)

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de voor dit project relevante natuurwetgeving en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Faul Productions bv heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het Mystic Garden festival in het Sloterpark te Amsterdam. Het festival wordt op 20 juni 2015 gehouden.

In 2013 en 2014 heeft Tauw voor hetzelfde festival een natuurtoets uitgevoerd. In 2013 heeft tevens een monitoring plaatsgevonden. In 2014 heeft het bevoegd gezag beoordeeld dat geen monitoring nodig was. Daarnaast is in april 2014 een natuurtoets en monitoring in het Sloterpark uitgevoerd voor een vuurwerkshow. De genoemde rapporten uit 2013 en 2014 zijn als basisinformatie gebruikt voor het voorliggende rapport.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- In hoeverre zijn de beoogde activiteiten strijdig met wet- en regelgeving met betrekking tot natuur?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurwetgeving

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming:

- *Soortbescherming* wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet (Ffw). Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk
- *Gebiedsbescherming* wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro, van toepassing op gebieden die zijn aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur*)

Het Sloterpark ligt niet in of in de nabijheid van de EHS of een Natura 2000-gebied. Alleen de Flora- en faunawet is daarom relevant.

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Twee veldbezoeken op 23 mei en 17 juni 2015
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Resultaten van natuuronderzoeken en monitoringen in 2013 en 2014

De veldbezoeken betroffen een monitoring van een broedende lepelaar tijdens het Color Run festival en een broedvogelcheck op 17 juni. Tijdens de veldbezoeken is tevens gekeken of geschikt biotoop voor andere beschermde soorten aanwezig is.

Op basis van het bovenstaande is een selectie gemaakt van de soorten die in of nabij de planlocatie voorkomen. De effecten van de activiteit zijn vervolgens bepaald op basis van deze selectie van soorten.

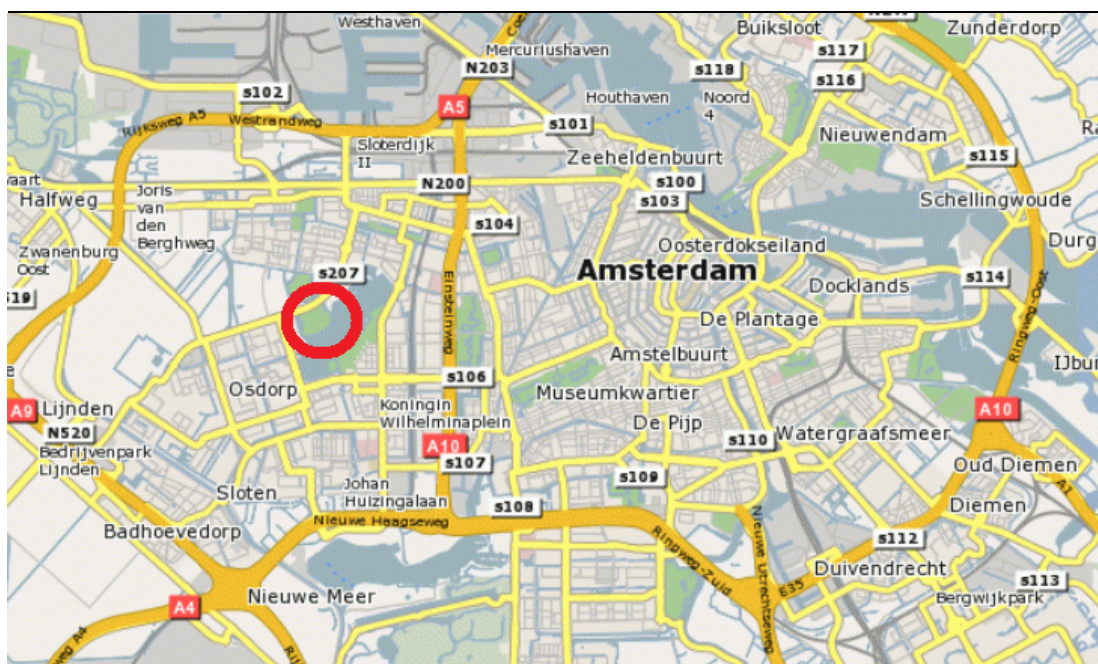
Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk 6.

2 Locatie en activiteit

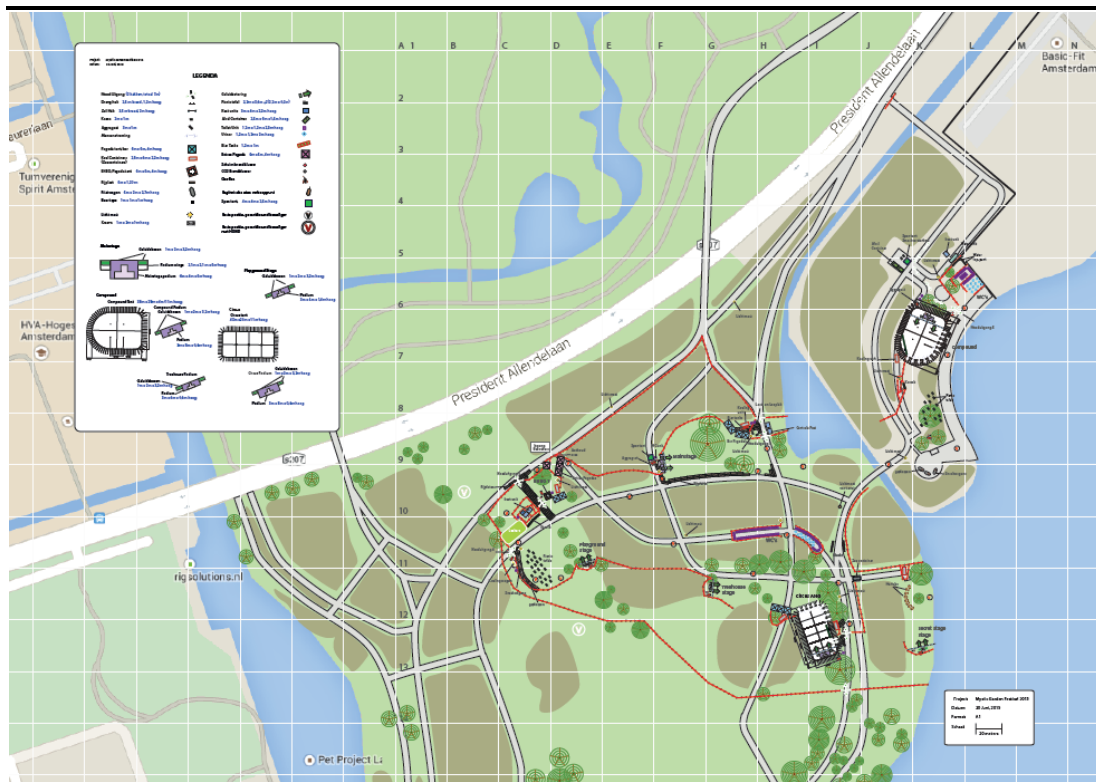
In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de planlocatie en de beoogde activiteit.

2.1 Beschrijving plangebied

De onderstaande figuren geven de globale ligging binnen Amsterdam weer en de ligging van het festivalterrein binnen het Sloterpark.

Figuur 2.1 Globale ligging festivalterrein in Amsterdam

Figuur 2.2 Festivalterrein Mystic Garden in het Sloterpark (de hoofdingang is verplaatst door de aanwezigheid van een broedende lepelaar, zie hoofdstuk 4)

Het festivalterrein bevindt zich ten noorden van de Sloterplas. Het Sloterpark is een aantrekkelijk recreatiegebied midden in Amsterdam. Dagelijks komen hier recreanten om te wandelen, op de gazons te liggen et cetera. Het terrein dat ten behoeve van het festival wordt ingericht bestaat voor het merendeel uit percelen die in gebruik zijn als gazons voor recreatie. Naast de genoemde gebruiksfuncties zijn binnen dit terrein ook verspreid groenstructuren aanwezig. Deze bestaan uit boomgroepen waarbij in enkele situaties onderbegroeiing aanwezig is.

2.2 Beoogde activiteiten

Het Mystic garden festival vindt plaats op zaterdag 20 juni 2015 en duurt van 11.00 tot 23.00 uur. Er zijn vier podia voor muziek daarnaast zijn andere culturele activiteiten op het festivalterrein aanwezig. Er worden maximaal 7500 mensen verwacht. De dagen voor en na het festival vinden op- en afbouwwerkzaamheden plaats.

3 Aanwezige soorten

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of beschermde soorten door de activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is.

3.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten en activiteiten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd.

3.2 Voorkomende beschermde soorten

3.2.1 Flora

Tabel 1-soorten

Op minimaal 200 meter afstand van het festivalterrein, komen de tabel 1-soorten brede wespenorchis, grote kaardenbol en akkerklokje voor. Binnen het festivalterrein zijn geen tabel 1-soorten planten aanwezig.

Tabel 2- en tabel 3-soorten

De locatie bestaat grotendeels uit een stadspark met plantsoenen, bosjes en gazons voor recreatie. Op de kademuren van de Sloterplas kunnen beschermde muurplanten als de tongvaren en stijf hardgras groeien. Ten zuiden van de Sloterplas (buiten het festivalterrein) zijn waarnemingen van de rietorchis bekend (bron: DRO Amsterdam). Door de inrichting en het intensieve gebruik is het festivalterrein zelf niet geschikt voor beschermde planten.

Conclusie

Een overtreding van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

3.2.2 Zoogdieren

Tabel 1-soorten

De volgende tabel 1-soorten zoogdieren worden regelmatig in de Amsterdamse stadsparken, waaronder het Sloterpark, waargenomen: bosmuis, egel, huisspitsmuis, konijn, mol. Dit zijn alle zeer algemene soorten in stedelijke omgeving. Ze zijn aangepast aan menselijke activiteiten. De bosgedeelten in de parken die voor deze soorten van belang zijn worden niet door bezoekers

betreden. Bovendien is in de nabijheid voldoende leefgebied waar deze soorten kunnen uitwijken. Gelet hierop is een effect op de functionaliteit van het leefgebied uitgesloten. Een overtreding van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

Tabel 2- en tabel 3-soorten

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat geen tabel 2/3 soorten zoogdieren in het Sloterpark en omgeving voorkomen. Ook tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten zoogdieren waargenomen.

Conclusie

Een overtreding van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

3.2.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van verspreidingsgegevens worden in of in de omgeving van het plangebied diverse soorten vleermuizen verwacht. Alle vleermuizen zijn tabel 3-soorten en daarmee strikt beschermd. In Amsterdam zijn de gewone en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger algemene soorten. Daarnaast zijn waarnemingen van de watervleermuis en meervleermuis bekend (bron: DRO Amsterdam).

Vleermuizen hebben hun *verblijfplaatsen* in bomen en of in gebouwen. De watervleermuis en ruige dwergvleermuis kunnen verblijfplaatsen hebben in de bomen van het Sloterpark. De gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis hebben verblijfplaatsen in gebouwen buiten het Sloterpark. Het belang van het Sloterpark als *foerageergebied* is aannemelijk. Boven het water van de Sloterplas foerageren watervleermuis en meervleermuis. Het festivalterrein biedt veel afwisseling in groenstructuren en open grasland en is daarmee geschikt foerageergebied gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Voor de functie van *vliegroute* zijn diverse lijnvormige structuren op en rond het festivalterrein aanwezig. Hierbij valt te denken aan lijnvormige boomstructuren. De aanwezigheid van enkele vliegroutes is aannemelijk.

Conclusie

Effecten op vleermuizen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. Deze worden in hoofdstuk 4 nader onderzocht.

3.2.4 Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). *Daarnaast* zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving daarvan van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van categorie 1 tot

en met 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van categorie 5 in principe alleen tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5-soorten jaarrond kunnen zijn beschermd. Voor aanwezige categorie 5-soorten geldt dat deze zowel landelijk als in Amsterdam algemeen voorkomen. Er bestaan voor deze soorten geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden om de nesten jaarrond te beschermen. Voor deze soorten geldt daarom dat alleen tijdens de broedperiode geen verstoring mag optreden. Tijdens de broedvogelinventarisaties op 23 mei en 17 juni zijn verschillende broedende vogels aangetroffen. Waaronder blauwe reigers, een lepelaar paartje en een jaarrond beschermd nest van de buizerd.

Conclusie

Effecten op broedende vogels zijn niet op voorhand uitgesloten. Deze worden in hoofdstuk 4 nader onderzocht.

3.2.5 Amfibieën en reptielen

Tabel 1-soorten

Alleen amfibieën zijn in tabel 1 opgenomen. Alle soorten reptielen staan in tabel 2 of 3. De bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander komen in het stedelijk gebied en de stadsparken van Amsterdam voor. Het festivalterrein heeft geen geschikt voortplantingswater voor deze soorten. De bosjes en struweel zijn wel geschikt als leefgebied voor deze soorten, op de grasvelden worden ze echter niet verwacht. De bosjes en struweel worden niet door bezoekers betreden. Effecten zijn uitgesloten net als een overtreding van de Flora- en faunawet.

Tabel 2- en tabel 3-soorten

Op basis van verspreidingsgegevens en op basis van de inrichting van het terrein worden in of nabij de planlocatie geen tabel 2/3 soorten amfibieën of reptielen verwacht. Op en in de directe omgeving van het festivalterrein bevindt zich geen geschikt habitat voor deze soorten.

Conclusie

Een overtreding van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

3.2.6 Vissen

Tabel 1-soorten

Er zijn geen vissoorten opgenomen tabel 1.

Tabel 2- en tabel 3-soorten

Op basis van verspreidingsgegevens worden geen tabel 2- of tabel 3-soorten vissen verwacht in de Sloterplas. De activiteit waarvoor deze toetsing wordt uitgevoerd heeft bovendien geen nadelige invloed op vissen ten opzichte van de normale activiteiten die op deze locatie plaats vinden.

Conclusie

Een overtreding van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

3.2.7 Ongewervelden

Tabel 1-soorten

Er zijn vier soorten mieren in tabel 1 opgenomen. Deze soorten zijn gebonden aan bossen en geen van deze soorten komt in of in de nabijheid van het plangebied voor. Effecten zijn uitgesloten. Daarnaast is de wijngaardslak is opgenomen in tabel 1. In de heemtuin van het Sloterpark zijn wijngaardslakken uitgezet. De soort komt echter niet op het festivalterrein voor. Bovendien zijn grasvelden geen geschikt leefgebied. De soort is meestal te vinden in bosranden en op struiken, bomen etc. Effecten zijn uitgesloten.

Tabel 2- en tabel 3-soorten

Op basis van verspreidingsgegevens worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde soorten verwacht (hoewel een zwervende vlinder of libel nooit is uit te sluiten). Gezien het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, is geen sprake van een negatief effect op deze soorten.

Conclusie

Een overtreding van de Flora- en faunawet is uitgesloten.

4 Toetsing

4.1 Relevante soorten

In de tabel zijn de soorten samengevat waarop effecten niet op voorhand zijn uitgesloten. De effecten op deze soorten worden nader onderzocht.

Tabel 3.1 Relevante beschermde soorten

Soortgroep	Nadere toetsing nodig?
Flora	Nee, effecten uitgesloten
Zoogdieren	Nee, effecten uitgesloten
Vleermuizen	Ja plangebied is voor diverse soorten geschikt voor verblijfplaatsen foerageergebied en vliegroutes
Vogels (algemeen)	Ja diverse (algemene) broedende vogelsoorten aanwezig
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Ja, een jaarrond beschermd nest van buizerd is aanwezig
Amfibieën en Reptielen	Nee, effecten uitgesloten
Vissen	Nee, effecten uitgesloten
Ongewervelden	Nee, effecten uitgesloten

4.2 Effecten vogels

Effecten zijn mogelijk door geluid, licht of menselijke aanwezigheid. Daarnaast is verstoring tijdens op- en afbouwwerkzaamheden mogelijk. Hierna wordt getoetst of deze effecten tot een overtreding van de Flora- en faunawet kunnen leiden.

Algemene broedvogels

Uit eerdere metingen bij drie festivals in Zwolle, Wythmenerplas in 2012 is gebleken dat broedende vogels geen zichtbare negatieve effecten ondervinden van festivals. Uit de monitoring van het Mystic Garden festival in het Sloterpark in 2013 (Tauw, 2013) en Amsterdam Open Air (Bureau Waardenburg, 2012) werden evenmin zichtbare effecten waargenomen.

Kolonie blauwe reiger

Net als in 2013 en 2014 zijn er weer broedende blauwe reigers aanwezig (zie bijlage 1). Uit monitoring van het Mystic Garden festival in 2013 (Tauw, 2013) is geen negatief effect gebleken op broedende reigers in het Sloterpark. Uit een monitoring van een reigerkolonie tijdens een dance- event in 2012 (Bureau Waardenburg, 2012) is evenmin een verstrend effect vastgesteld. Verstoring van broedende blauwe reigers wordt daarom uitgesloten.

Lepelaar

In de reigerkolonie is vanaf half mei een lepelaarpaar aanwezig op een nest. Op 23 mei vond in het Sloterpark de Color Run plaats. Door Eco-niche is tijdens dit evenement de lepelaar gemonitord. Tijdens de Color Run werd muziek gedraaid en liepen de mensen onder het nest door. Uit de monitoringen bleek dat de muziek en menselijke activiteiten tijdens het evenement niet heeft geleid tot een waarneembare verstoring van de lepelaar. In bijlage 2 staan de resultaten van de monitoring beschreven.

Tijdens Mystic Garden 2013 was er tevens een broedend paar lepelaars aanwezig. Tijdens monitoring door Tauw en door handhavers van het Ministerie is toen geen verstoring waargenomen. In 2013 zijn uiteindelijk vier jongen grootgebracht. Dat is uitzonderlijk veel voor een lepelaar broedpaar. De twee festivals (Mystic Garden en Loveland) in het Sloterpark hebben kennelijk geen effect gehad op het broedsucces van de lepelaar. Om verstoring zo veel mogelijk te voorkomen is de hoofdingang verplaatst. Tevens wordt de reigerkolonie met het lepelaarnest afgeschermd met hekken zodat de bezoekers het nest niet kunnen benaderen. De plaatsing van de hekken vindt plaats onder deskundige ecologische begeleiding. Deze maatregel is in 2013, ten tijde van Mystic Garden Festival, eveneens met succes toegepast.

Op 17 juni is een veldbezoek gebracht. De resultaten staan toegelicht in bijlage 1. Tijdens het plaatsen van de hekken reageerde de lepelaar alert en is even kort van het nest gegaan naar een paar takken boven het nest. Nadat de hekken zijn geplaatst ging de lepelaar weer terug op het nest zitten. Hij ging vervolgens zijn veren poetsen viel in slaap. Een permanent effect is daarom uitgebleven. Er is geen onaanvaardbare verstoring opgetreden en de Flora- en faunawet is niet overtreden.

Gelet op voorgaande is er geen reden om tijdens het festival een onaanvaardbare verstoring te verwachten. Tot nu toe lijkt de lepelaar zich weinig tot niets aan te trekken van menselijke activiteiten, muziek of licht. Niet tijdens Mystic Garden 2013 en Loveland 2013 en niet tijdens de Color Run 2015. Tijdens het festival en daarna wordt de lepelaar gemonitord.

Buizerd (jaarrond beschermd nest)

Er is één buizerdnest aangetroffen (zie bijlage 1). Uit monitoringen van andere festivals (Tauw, 2012) zijn geen verstoringen van buizerd waargenomen. In het nest zat een volwassen vogel en één jong dat elk moment uit kan vliegen. De vogels reageerden niet toen het nest werd benaderd. Broedende buizerds in landelijk gebied laten bij benadering van het nest vaak alarmroepen horen (of vallen aan). De buizerds in het Sloterpark zijn kennelijk gewend aan menselijke activiteiten. Vorig jaar hebben tijdens het festival activiteiten in het bos plaatsgevonden. Het kan niet worden uitgesloten dat de aanwezigheid van mensen in het bosperceel verstoring veroorzaakt. De locatie is al deels afgeschermd met dichte bouwhekken maar wordt door de aanwezigheid van de

buizerd nu helemaal afgeschermd. Door de aanwezigheid van de buizerd wordt het festival aangepast: in dit bosperceel vinden dit jaar geen activiteiten meer plaats. Aan de kant van de main stage staan grote dichte kastanjes die het zicht op het festivalterrein wegnemen. Alleen aan de noordkant van het bosperceel vinden activiteiten plaats. De locatie is voldoende beschut en door het nemen van maatregelen wordt een onaanvaardbare verstoring voorkomen.

Conclusie broedvogels:

Door maatregelen wordt een onaanvaardbare verstoring van vogels voorkomen. Hierdoor is er geen overtreding van de Flora- en faunawet. De maatregelen zijn:

- Verplaatsen van hoofdingang vanwege broedende lepelaars
- Blauwe reigerkolonie: afzetten met hekken zodat bezoekers niet bij lepelaar nest kunnen komen
- Bosperceel met buizerdnest: volledig afzetten met hekken. Geen activiteiten in dit bosperceel.

4.3 Effecten vleermuizen

4.3.1 Effecten door geluid

Het festival produceert een geluid dat (uiteraard) voor het menselijk gehoor is bedoeld. De mens kan in principe geluid waarnemen tussen de frequenties 80 tot 100 Hz ('voelbaar laag') aan de onderkant en 8 tot 16 kHz aan de bovenkant. Voor hoogfrequent geluid (± 4 kHz tot ± 16 kHz) geldt dat het in de lucht sterk wordt gedempt, waardoor het ook maar op beperkte afstand kan worden waargenomen.

Vleermuizen maken gebruik van voor de mens nauwelijks tot niet waarneembaar geluid (sonar). De frequenties die vleermuizen gebruiken voor het lokaliseren van prooien, barrières en vliegroutes ('echolocatie') zijn per soort verschillend en goed bekend.

Voor de soorten van het Sloterpark soorten zijn de frequenties [Limpens et al., 1997] als volgt:

- Meervleermuis piekfrequentie 35 kHz (25 tot 60-80 kHz)
- Watervleermuis piekfrequentie 45 kHz (25 tot 80-90 kHz)
- Laatvlieger piekfrequentie 25-30 kHz (afhankelijk van openheid) tot 60 kHz
- Gewone dwergvleermuis piekfrequentie 45-50 kHz, in meer open omgeving 42-45 kHz
- Ruige dwergvleermuis piekfrequentie 36-40 kHz, daarnaast sociale geluiden in het zomerseizoen van 15 tot 35-45 kHz

De door vleermuizen gemaakte geluiden hebben dus een geheel andere frequentie dan het door mensen gehoorde en door het festival geproduceerde geluid. Daaruit kan worden geconcludeerd dat er geen sprake zal zijn van maskering van het vleermuisgeluid door het festivalgeluid. Daarnaast betreft het slechts een tijdelijke activiteit en is voldoende alternatief leefgebied aanwezig. Een negatief effect op het leefgebied van vleermuizen is daarom uitgesloten.

4.3.2 Effecten door licht

Vleermuizen foerageren alleen na zonsondergang. Sommige soorten zijn gevoelig voor verlichting en worden daardoor verstoord, andere worden daarentegen juist door verlichting aangetrokken, ongetwijfeld vooral vanwege de insecten die in de lichtbundels door de verlichting worden aangetrokken. Verlichting is beperkt tot de openluchtpodia op de grasvelden. De bossen met mogelijke verblijfplaatsen worden niet verlicht.

De Sloterplas is geschikt zijn als foerageergebied van de meervleermuis en de watervleermuis. Beide soorten zijn gevoelig voor verlichting. Omdat juist het wateroppervlak van de Sloterplas voor deze soorten van belang is als foerageergebied en het festival dit water grotendeels niet verlicht, zijn effecten op de foerageerfunctie van de plas voor deze vleermuissoorten uitgesloten.

Andere vleermuissoorten die nabij het festivalterrein kunnen voorkomen zijn de laatvlieger en de gewone en de ruige dwergvleermuis. Dit zijn in Amsterdam algemeen voorkomende, snel vliegende vleermuissoorten die (ook) in de nabijheid van straatverlichting jagen. De tijd dat er verlichting op het terrein is, is beperkt tot enkele uren. In deze periode is er ook voldoende foerageermogelijkheid in de omgeving van het festival op en rondom de Sloterplas. Negatieve effecten van verlichting op vleermuizen worden daarom uitgesloten.

4.3.3 Overige effecten

De locatie wordt in zijn huidige gebruiksvorm voor dagrecreatie gebruikt. Vleermuizen zijn nachtactieve dieren en zullen bij activiteiten overdag geen schade ondervinden van de opbouwfase en tijdens de festivals. Het opbouwen van het festivalterrein zal bij daglicht plaatsvinden, waardoor de verstoring van de functies foerageren en vliegroute door opbouw en afbouw activiteiten uitgesloten worden. Net als bij verlichting is voldoende alternatief leefgebied waar vleermuizen naar kunnen uitwijken mochten ze worden verstoord door menselijke aanwezigheid tijdens het festival. Effecten zijn uitgesloten.

4.3.4 Conclusie vleermuizen

Geconcludeerd wordt dat er geen negatieve effecten zijn op vleermuizen door effecten van geluid, licht en activiteiten van mensen en voertuigen. Een overtreding van de Flora en faunawet is daarom uitgesloten.

5 Conclusies

Vogels

Uit eerdere monitoringen zijn geen zichtbare effecten op algemene broedvogels, blauwe reigers, lepelaar of buizerd vastgesteld. Door maatregelen wordt een onaanvaardbare verstoring van vogels voorkomen. Hierdoor is er geen overtreding van de Flora- en faunawet. De maatregelen zijn:

- Verplaatsen van hoofdingang vanwege broedende lepelaars
- Blauwe reigerkolonie: afzetten met hekken zodat bezoekers niet bij lepelaar nest kunnen komen
- Bosperceel met buizerdnest: volledig afzetten met hekken. Geen activiteiten in dit bosperceel.
- Monitoring tijdens en na afloop van het festival

Vleermuizen

Geconcludeerd wordt dat er geen negatieve effecten zijn op vleermuizen door effecten van geluid, licht en activiteiten van mensen en voertuigen. Maatregelen zijn niet nodig. Een overtreding van de Flora en faunawet is daarom uitgesloten.

Overige beschermde soorten

Er is geen sprake van negatieve effecten op de overige beschermde soorten door activiteiten van het festival. Een overtreding van de Flora en faunawet is daarom uitgesloten.

6 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Brackenbury, J.H. 1979]
Power capabilities of the avian sound producing system. *Journal of Experimental Biology*. 78:163-166.

[Brenowitz, E.A., 2004]
Plasticity of the adult avian song control system. Pagina's 560-585 in *behavioural Neurobiology of Birdsong* (H.P. Zeigler en P. Marler , Eds.) *annals of the New York Academy of Sciences*, vol. 1016.

[Brumm, H., 2004b]
The impact of environmental noise on song amplitude in a territorial bird. *Journal of Animal Ecology*. 73: 434-440.

[Brumm, H. en Slabbekoorn, H., 2005]
Acoustic communication in noise. In: *Advances in the Study of Behaviour* 35: 151-209.

[Bureau Waardenburg, 2012]
Effecten van dancefestival Amsterdam Open Air op broedvogels

[Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009]
De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Dooling, R.J., 2002]

Avian hearing and the avoidance of wind turbines. National Renewable Energy Laboratory

[Dooling, R.J., M.L. Dent, M.R. Leek en O. Gleich, 2006]

Masking by harmonic complexes in birds: behavioral thresholds and cochlear responses. *Hearing Research*. 152-1:159-172.

[Dooling, Robert J. and Arthur N. Popper, 2007]

The Effects of Highway Noise on Birds. Environmental BioAcoustics LLC Rockville, MD 20853.

[Environment Protection Authority Australia, 2007].

Audible bird scaring devices, environmental noise guidelines.

[Ficken, R.W., M.S. Ficken en J.P. Hailman, 1974]

Temporal pattern shifts to avoid acoustic interference in singing birds. *Science*. 183:762-763.

Francis, C.D en C.P. Ortega. 2008. The effects of gas well compressor noise on nesting birds in pinyon-juniper woodlands. Dept. of ecology and Evolutionary Biology, Univ. of Colorado.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]

Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03.

[Klump, G.M., 1996]

Bird communication in the noisy world. Pagina's 321-338 in *Ecology and evolution of Acoustic Communication in Birds* (D.E. Kroodsma en E.H. Miller, Eds.). Cornell University Press, Ithaca, New York.

[Köppl, C., 2001]

Tonotopic projections of the auditory nerve to the cochlear nucleus angularis in the barn owl. Institut für Zoologie, Technische Universität München, Germany. *Journal of the Association for research in otolaryngology*. 2/1:041-053.

[Lambrechts, M., 1996]

Organisation of birdsong and constraints on performance. Pagina's 305-320 in *Ecology and Evolution of Acoustic Communication in Birds* (D.E. Kroodsma en E.H. Miller, Eds.). Cornell University Press, Ithaca, New York.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]

Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Lohr, B., T.F. Wright en R.J. Dooling, 2003]

Detection and discrimination of natural calls in masking noise by birds: estimating the active space of a signal. In: Animal Behaviour 65: 763-777.

[Oberweger, K. en F. Goller, 2001]

The metabolic cost of birdsong production. In: Journal of Experimental Biology 204: 3379-3388.

[Patricelli, G.L. en J.L. Blickley, 2006]

Avian communication in urban noise: causes and consequences of vocal adjustment. Auk. 123(3):639-649.

[Rabin, L.A. en C.M. Greene, 2002]

Changes to acoustic communication systems in human altered environments. Journal of Comparative Psychology. 116:137-141.

[Slabbekoorn, H. en E.A.P. Ripmeester, 2008]

Birdsong and anthropogenic noise: implications and applications for conservation. Molecular Ecology. 17:72-83.

[Tauw, 2012]

Onderzoek naar het broedsucces van Buizerd en Sperwer en geluidsmetingen rond de Wijkthenerplas.

[Tauw, 2013]

Natuurtoets Mystic Garden Festival Sloterpark Amsterdam

[Tauw, 2014]

Natuurtoets Mystic Garden 2014 Sloterpark Amsterdam

[Tauw, 2014]

Vuurwerkshow Koningsdag 2014 te Sloterpark, Amsterdam – Effecten op broedende vogels

Websites:

DRO Amsterdam: <http://maps.amsterdam.nl/florafauna/>

Bijlage

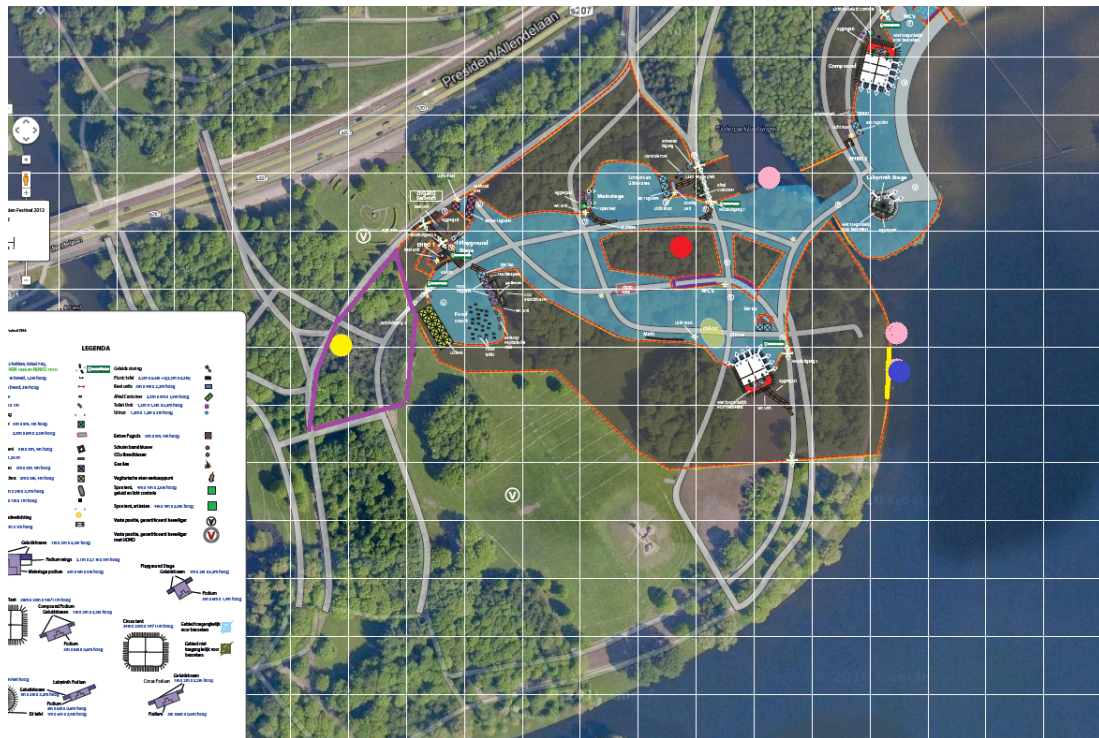
1

Veldbezoek 16 juni 2015

Datum en tijdstip: 17-6-2015 van 0900 tot 12:00

Uitgevoerd door: Berto van Dam

- Gele stip is nest van lepelaar. Eén jong op het nest waargenomen. Oudervogel stond bij aankomst (ca 09:15) op het nest. Op de paarse lijnen zijn dichte bouwhekken geplaatst. Dit gebeurde door ca 6 mensen en er werd een heftruck gebruikt. Tijdens het plaatsen van de hekken was er geluid van metaal op metaal. Toen de bouwhekken recht onder het nest werden geplaatst werd de lepelaar alert en ging even later van het nest op een tak boven het nest zitten. Na de werkzaamheden ging de volwassen vogel weer op het nest zitten. Daar zat de vogel te poetsen en met de kop in de veren te slapen. Een permanent effect is daarom niet opgetreden. Omdat de lepelaar wel op het plaatsen van de hekken reageerde is afgesproken dat voortaan geen heftruck wordt ingezet, de mensen zoveel mogelijk achter de hekken blijven (ook bij het af en aanlopen met de hekken) en dat maatregelen worden genomen om geluid van metaal op metaal te voorkomen. Aangezien de lepelaar snel weer naar het nest terugkeerde is er geen sprake van een blijvend effect. Er is geen sprake van een onaanvaardbare verstoring. De Flora- en faunawet is niet overtreden.
- Roze stippen zijn meerkoeten. De noordelijke meerkoet zit te broeden maar hier vinden geen ontwikkelingen of activiteiten plaats. Rond het andere nest zijn jongen aanwezig die niet meer sterk aan het nest gebonden. De oudervogels en de jongen komen op je af om te kijken of je voedsel bij je hebt.
- Blauwe stip is een nest dat vermoedelijk van fuut is (kan ook een verlaten nest van meerkoet zijn). Een paartje futen was rond het nest aanwezig. Het nest zit verscholen tussen riet. Aanbevolen is om het deel waar riet staat af te zetten met dichte bouwhekken.
- Rode stip is buizerd. Waarschijnlijk een oud nest van blauwe reiger wordt nu bezet door buizerd. In het perceel zijn meerdere grotere nesten aanwezig maar die zijn niet bezet. Op het nest zat een volwassen vogel en één jong dat elk moment uit kan vliegen. De vogels reageerden niet toen het nest werd benaderd. Broedende buizerds in landelijk gebied laten bij benadering van het nest vaak alarmroepen horen (of vallen aan). De buizerds in het Sloterpark zijn kennelijk gewend aan menselijke activiteiten. Vorig jaar hebben tijdens het festival activiteiten in het bos plaatsgevonden. Het kan niet worden uitgesloten dat de aanwezigheid van mensen in het bosperceel verstoring veroorzaakt. De locatie is al deels afgeschermd met dichte bouwhekken maar wordt door de aanwezigheid van de buizerd nu helemaal afgeschermd. Door de aanwezigheid van de buizerd wordt het festival aangepast: in dit bosperceel vinden dit jaar geen activiteiten meer plaats. Aan de kant van de main stage staan grote dichte kastanjes die het zicht op het festivalterrein wegnemen. Alleen aan de noordkant van het bosperceel vinden activiteiten plaats. De locatie is voldoende beschermt en door het nemen van maatregelen wordt een onaanvaardbare verstoring voorkomen.
- Verder zitten de blauwe reigers op de zelfde locaties als de voorgaande jaren. De locatie waar de lepelaar zit is afgezet en bij de andere locatie met blauwe reigernesten vinden geen activiteiten in de directe nabijheid plaats. Gelet op het voorgaande en op de resultaten van de voorgaande jaren wordt een onaanvaardbare verstoring van blauwe reigers uitgesloten.
- Conclusie: De werkzaamheden hebben geen onaanvaardbare verstoring veroorzaakt. Bosperceel met buizerdnest wordt volledig afgeschermd, in het bos vinden geen activiteiten meer plaats. Er is geen noodzaak tot andere maatregelen voor het festival.

Bijlage

2

Monitoring lepelaar tijdens Color Run 23 mei 2015 (door Eco-niche)

